

læren; den er streng teoretisk og uden Afstikkere til den økonomiske Politik. For de Studerende, for hvem min Værdilære synes for vanskelig eller for vidtløftig, anbefaler jeg Læsningen af Jægers Bog, særlig fordi de mange Problemer, jeg har udsendt til min anden Del, her faar en Behandling, jeg i meget kan tiltræde. De norske Studerende skylder Oscar Jæger Tak for den Bog, og jeg ønsker hermed at anbefale den fortrinlige Lærebog til vore egne statsvidenskabelige Studerende. En egentlig Anmeldelse vil ikke her være paa sin Plads, da Bogen er en foreløbig Udgave, og skal afløses af det Arbejde, Forf. vel vil betegne som sit Livsværk: en samlet Fremstilling af den hele Socialøkonomik i 5 Bind, hvoraf et, „Finanslæren“, vil se Dagens Lys inden dette Aars Udgang.

Dr. L. V. Birck.

JOSEPH DAVIDSOHN: *Om Betingelserne og de nærmeste Opgaver for en eksakt Sociologi*. 218 p. p. København 1923. Levin & Munksgaards Forlag.

Forf. er at betragte som en Elev — og som den første danske Elev — af den franske sociologiske Skole, der er grundlagt af Durkheim og fortsat af Lévy-Bruhl. I et Forord giver Forf. en skitsemaæssig Karakteristik af denne Skoles Karakter og søger at begrunde den Opfattelse, at Sociologien ikke har Brug for Psykologien. Hovedargumentet, der anføres, er at Sociologien handler om det, der alt efter Tid og Sted er forskelligt, hvorimod i Følge Forf. Psykologien handler om den konstante Menneskenatur.

I en Indledning behandles Modusbegrebet, der betegnes som Sociologiens Grundbegreb. Paa Grundlag af Ensartethed mellem de enkelte Handlinger og Forestillinger, dannes Begreberne Handle- og Tænkemaader: *modi agendi* og *modi iudicandi*. Sociologiens Opgave er at gøre rede for Lovmæssigheden at *modi's* Forekomst i givne Milieuer. Ved Lovmæssighed forstaas dette, at visse *Modi* forekommer samtidigt i et givet Milieu.

Bogens første Del handler om „Den almindelige Sociologis Grundbegreber“. Først behandler Forf. det, han kalder *Parallelmodi*. Naar det for to *modi's* Vedkommende gælder, „at de har samme

læren; den er streng teoretisk og uden Afstikkere til den økonomiske Politik. For de Studerende, for hvem min Værdilære synes for vanskelig eller for vidtløftig, anbefaler jeg Læsningen af Jægers Bog, særlig fordi de mange Problemer, jeg har udsendt til min anden Del, her faar en Behandling, jeg i meget kan tiltræde. De norske Studerende skylder Oscar Jæger Tak for den Bog, og jeg ønsker hermed at anbefale den fortrinlige Lærebog til vore egne statsvidenskabelige Studerende. En egentlig Anmeldelse vil ikke her være paa sin Plads, da Bogen er en foreløbig Udgave, og skal afløses af det Arbejde, Forf. vel vil betegne som sit Livsværk: en samlet Fremstilling af den hele Socialøkonomik i 5 Bind, hvoraf et, „Finanslæren“, vil se Dagens Lys inden dette Aars Udgang.

Dr. L. V. Birck.

JOSEPH DAVIDSOHN: Om Betingelserne og de nærmeste Opgaver for en eksakt Sociologi. 218 p. p. København 1923. Levin & Munksgaards Forlag.

Forf. er at betragte som en Elev — og som den første danske Elev — af den franske sociologiske Skole, der er grundlagt af Durkheim og fortsat af Lévy-Bruhl. I et Forord giver Forf. en skitsemaæssig Karakteristik af denne Skoles Karakter og søger at begrunde den Opfattelse, at Sociologien ikke har Brug for Psykologien. Hovedargumentet, der anføres, er at Sociologien handler om det, der alt efter Tid og Sted er forskelligt, hvorimod i Følge Forf. Psykologien handler om den konstante Menneskenatur.

I en Indledning behandles Modusbegrebet, der betegnes som Sociologiens Grundbegreb. Paa Grundlag af Ensartethed mellem de enkelte Handlinger og Forestillinger, dannes Begreberne Handle- og Tænkemaader: modi agendi og modi iudicandi. Sociologiens Opgave er at gøre rede for Lovmæssigheden at modi's Forekomst i givne Milieuer. Ved Lovmæssighed forstaas dette, at visse Modi forekommer samtidigt i et givet Milieu.

Bogens første Del handler om „Den almindelige Sociologis Grundbegreber“. Først behandler Forf. det, han kalder Parallelmodi. Naar det for to modis Vedkommende gælder, „at de har samme

saglige Indhold, i det den ene netop gaar ud paa, at det, den anden handler om, bør eller ikke bør udføres“, kaldes den sidstnævnte modus for Parallelmodus og den førstnævnte kaldes understøttet modus (eventuelt negativt understøttet modus). Til den modus agendi: at respektere andres Ejendom svarer den Parallelmodus: at anse Tyveri for utilladeligt. Man kan afvige fra hver modus for sig, fra den første ved at stjæle, fra den anden ved f. Eks. at skrive en Bog om at Tyveri er berettiget.

Ved „henførende modus“ forstaas en modus, der ligesom begrunder en Parallelmodus' „bør“ eller „bør ikke“ ved at henføre Forholdet til en vis Kategori: Guds Vilje, Sædelighedens Bud, Straffeloven, god Tone etc.

Ved graduerende modus forstaas, det Eftertryk hvormed en modus anbefales eller afvises. Sanktion er en modus, der fremtræder som Straf eller Belønning i Anledning af Udslag af eller Afvigelser fra en anden modus. Parallelmodi er sanktionerede hver for sig. At stjæle og at anbefale Tyveri straffes forskelligt baade efter Loven og selskabeligt. Mænd kan i sexuel Henseende gøre saare meget uden at udløse nogen for den ubehagelig Sanktion, medens den mindste Afvigelse med Hensyn til Bedømmelsen af slige Handlinger kan være farlig.

Foruden de anførte søger Forfatteren at bestemme en Række andre sociologiske Begreber: Institutionsbegrebet, Prevalens og Dominans, Normalitet og Anormalitet, og der gøres rede for de forskellige Milieuformer.

Bogens anden Del handler om den eksakte Sociologis nærmeste Opgaver. Afsnittet opfyldes for en stor Del af for Læseren — men maaske ikke for Forfatteren — mindre frugtbare Overvejelser om Opgaver, der muligvis kan frembyde sig, og hvorledes man muligvis kan behandle dem. Antydninger af nærmere Behandling forekommer, hvor Forfatteren søger at definere, hvad der er at forstaa ved en Religions Strængthed, samt hvor han paa en Maade, der forresten er bleven angrebet fra juridisk Side, søger at vise hvorledes de formentlige Uklarheder, som Retsfilosofien indeholder, forsvinder ved en sociologisk Behandling. Forfatteren søger selv at give en Karakteristik af den Opgave, hvis Løsning foresvæver ham, i en Udtalelse, der gaar ud paa, at det er hans Arbejdes eneste „Tendens“, at vise, hvorledes det er muligt for eksakt Forskning at give sig af med det, der ellers er aandfulde og kunstnerisk anlagte Personligheders Domæne, nemlig Skildringer af Religionens, Retsordningernes og Samfundsbygningernes Aand og ideelle Præg.

I et særligt Underafsnit kommer Forfatteren noget nærmere ind paa Religionssociologien. Han finder, at det religiøse væsentlig er at karakterisere ved visse Organisationsformer, ved Troshold, Ritter, Forskrifter og Kvaliteter. Kvaliteter er saadanne Egenskaber ved Tingene som hellig og profan, ren og uren. For Jødedommenes Vedkommende søger han at gøre Rede for disse Kvaliteters „Fysik“, hvilket vil sige de Regler, efter hvilke de forskellige Kvaliteter opstaar, overføres fra det ene Emne til det andet og ophører at bestaa. Meget at det, som Forfatteren her bringer, kan tage sig ud som et Forsøg paa at gøre det vanskeligt, der synes ligetil, men en saadan Vanskeliggørelse kan være en Betingelse for en dybere videnskabelig Indtrængen.

Bogen slutter med Overvejelser om Forholdet mellem normativ filosofisk og positiv sociologisk Behandlingsmaade. Behandlingsmaaderne er saa forskelligartede, at det slet ikke kan komme til Konflikt, den ene har ikke Ret overfor den anden, men den filosofiske Behandlingsmaade vil dø Straadøden paa Grund af indre Brist, og fordi Sociologien vil bortsuge al Interessen fra den.

Forfatteren er ikke imponeret af Nationaløkonomien. Et Værk af Friedr. Gottl, der handler om Nationaløkonomiens „Grundbegreber“, og som har til Titel „Die Herrschaft des Wortes“ citeres med Glæde. „Arbejdets Titel kunde staa som Motto over saa godt som hele denne Disciplins Virksomhed“, erklærer Forfatteren.

Sproget i Davidsohns Bog er knudret og ubehjælpsomt, men man mærker dog igennem det Forfatterens store Begejstring for det Emne, han har valgt sig. Denne Begejstring i Forbindelse med en ikke ringe Grad af Skarpsindighed, bidrager til at give Bogen Værdi. Dens Mangler hidrører bl. a. fra, at Forfatteren af Interesse for de mere konkrete Problemer ikke har ofret tilstrækkelig Energi og Omhu paa Grundbestemmelserne, medens han dog har ladet sig fange saa meget af Forhaandsbestemmelser og Forhaandsovervejelser, at de konkrete Undersøgelser nærmest kun bliver til et Program.

Edgar Rubin.